

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Анотація. Розглянуто основні напрями вдосконалення організації контролю фінансово-господарської діяльності бюджетних установ, надано практичні рекомендації щодо підвищення фінансової дисципліни.

Аннотация. Рассмотрены основные направления совершенствования организации контроля финансово-хозяйственной деятельности бюджетных учреждений, даны практические рекомендации по повышению финансовой дисциплины.

Annotation. The main directions of improving the monitoring of financial and economic activities of budgetary institutions were considered and practical recommendations for improving the financial discipline were given.

Ключові слова: фінансовий контроль, контрольні функції держави, бюджетні установи, формування контролю, фінансово-господарська діяльність, організація державного контролю.

На сьогодні державна фінансова інспекція (ДФІ) практично не виконує свою основну попереджувально-профілактичну функцію, виступаючи, як правило, лише реєстратором порушень. Форми контролю (ревізія та перевірка), за якими переважно проводиться ДФІ, без підкріплення аудитом ефективності, практично втрачають свою актуальність та дієвість в умовах ринкової економіки України. Застосовуючи ці форми, неможна, наприклад, перевірити якість виконаних робіт та послуг, придбаних за державні кошти матеріалів, ефективність використання державних ресурсів тощо. Тож стверджувати, що в Україні існує цілісна система ДФІ, а тим більше говорити про її ефективність рано. Детально вивчивши докорінні причини існуючого стану фінансового контролю в державному секторі, автором виокремлено проблематичні питання, що, на думку автора, потребують вирішення.

Дослідивши та проаналізувавши діяльність існуючих органів державного фінансового контролю як законодавчо визначеного інструменту державної влади, призначенням якого є контроль за дотриманням фінансово-господарського і бюджетного законодавства, а також за збереженням та ефективним використанням державного майна, було встановлено, що діяльність органів влади у цьому напрямі вкрай неефективна ні на державному, ні на регіональному, а тим більш на місцевому рівнях. Про це свідчать дані стосовно розміру заборгованості державних підприємств зі сплати податків, значні масштаби нецільового та неефективного витрачання бюджетних коштів, зниження ціни приватизації та оренди державного майна, заборгованість у державному секторі економіки із заробітної плати тощо. За даними економічних експертів, більше 50 % усього виробленого ВВП України залишається в тіньовій економіці [1].

На сьогодні в країні відсутня досконала законодавча база функціонування органів державного фінансового контролю. В Україні налічується більше ніж 170 законів та інших законодавчо-нормативних актів, у яких тією чи іншою мірою регламентується контрольна діяльність. Однак ці нормативні акти часто не тільки не роз'яснюють і не спрощують взаємовідносини між органами контролю та об'єктами контролю (у чому їх пряме призначення), а навпаки – вносять елементи штучного ускладнення, дезорганізації та плутанини. До того ж вони охоплюють не всі галузі економічної діяльності, залишають їх взагалі поза контролем з боку державних органів влади, що створює загрозу економічній безпеці України.

Однією із головних причин низької ефективності внутрішнього державного фінансового контролю в нашій країні є відсутність гарантій незалежності (в сенсі самостійності, принциповості прийнятих рішень) органів контролю (особливо на регіональному рівні), що обумовлено головним чином їх підконтрольністю виконавчій владі, діяльність якої вони перевіряють [2].

Ефективне здійснення функцій ДФІ вимагає її належного кадрового забезпечення. Важливість цієї проблеми підсилюється об'єктивними причинами, які слід врахувати при підготовці спеціалістів служби. Поряд із навчанням працівників ДФІ методиці проведення ревізій та перевірок, потрібно здійснити ряд заходів із питань соціально-психологічних аспектів контрольної-ревізійної роботи та попередження порушень з ознаками корупційних діянь [3].

Перспективи вдосконалення фінансового контролю залежать від його якості на всіх його етапах і своєчасності адекватного реагування фінансових органів, головних розпорядників кредитів та органів влади на результати подальшого контролю, тобто на виявлені факти нецільового і неефективного використання бюджетних коштів шляхом вживання заходів для відшкодування незаконних витрат, регулювання обсягів фінансування і приведення у відповідність із нормативно-правовими актами, що регулюють бюджетний процес.

Наук. керівн. Петряєв О. О.

Література: 1. Аткинсон Е. Б. Лекції з економічної теорії державного сектора : підручник / Е. Б. Аткинсон, Дж. Е. Стігліц. – М. : Аспект Пресс, 1995. – 832 с. 2. Базась М. Ф. Методика та організація фінансового контролю : підручник [для студ. вищ. навч.

Захожая. – К. : МАУП, 2004. – 312 с. 4. Дробозина Л. А. Финансы : учебник для вузов / под ред. проф. Л. А. Дробозиной. – М. : ЮНИТИ, 2001. – 527 с.